LA FESTA
DELS
GEGANTS
EN LA VILLA DE SALT

SALT OCTUBRE MCMLII

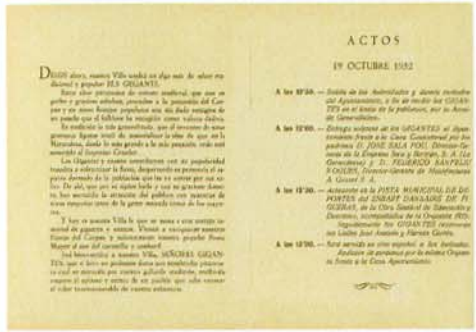
ACTOS

19 OCTUBRE 1952

La història d'en Grau i l'Eulàlia va començar uns mesos abans del 19 d'octubre de 1952, dia de la Festa dels Gegants, quan el senyor Josep Sala i Pou, director de l'empresa La Gerundense, i el senyor Frederic Sanfeliu Nogués, director de Manufactures Gassol, van decidir comprar uns gegants per a Salt.

De fet va ser en Sanfeliu qui va rebre l'encàrrec de l'Ajuntament de Salt de comprar uns gegants per a la vila que s'afegissin als set capgrossos que havien comprat mesos enrere a Girona.

Com que la despesa havia de ser important, ja que no podien ser uns gegants qualssevol, sinó que havien de ser imponents, alts i amb bons vestits, el senyor Sanfeliu va proposar al seu amic Josep Sala, membre d'una família vinculada al món geganter, que se la repartissin i cadascun d'ells pagués un gegant.

En Sala, com a propietari del mas Gegant de Montfullà, no s'hi podia negar: el mas Gegant, des del segle XVII i fins al XIX, havia estat propietat de l'Ajuntament de Girona, i hi treballaven i vivien els resclosers, que eren els encarregats de donar o treure aigua a la sèquia Monar. El 1800 la casa va ser venuda a la família Sala, que va passar a ser la responsable de recollir les taxes que pagaven els pagesos per fer servir els molins de farina i per utilitzar l'aigua de la sèquia. I què té a veure això amb els gegants? Doncs que una part d'aquestes taxes anaven destinades, com a donatiu, a pagar els gegants de la ciutat de Girona que es treien al carrer per la festa del Corpus. Per això la casa, a partir de llavors, es va conèixer popularment com la Casa dels Gegants i més endavant, simplement, com a mas Gegant.

En Josep Sala, naturalment, va acceptar i va decidir pagar el gegant mentre que en Sanfeliu pagaria la geganta.

Quan l'Ajuntament, presidit per l'alcalde Joaquim Muñoz Ravetllat, va acceptar en el Ple del 4 d'octubre de 1952 la donació i va marcar el 19 d'octubre del mateix any com el dia de la Festa dels Gegants, a Sanfeliu i a Sala se'ls va fer palès un problema: havien de batejar els gegants.

Frederic Sanfeliu, que era natural de Barcelona, va decidir posar a la seva geganta el nom d'Eulàlia, la patrona de la ciutat fins al segle XVII, en què havia estat destronada per la Mare de Déu de la Mercè.

Josep Sala no sabia quin nom posar-li, no se n'hi acudia cap, així que va batejar-lo amb el primer que li va passar pel cap: Grau, que feia referència al puig de Sant Grau.

D'aquesta manera, el dia 19 d'octubre de 1952, en Grau i l'Eulàlia van ser presentats en societat com a protagonistes d'una gran festa en la que l'accent català tindria una importància cabdal dins d'una època de postguerra amb una dura repressió cap a tota la cultura catalana. Així, en podem veure uns quants exemples: en el programa d'actes hi destaca el títol escrit en català, "La Festa dels Gegants"; els gegants eren anomenats "els gegants" en un punt del text; un dels actes va ser l'actuació de "l'Esbart dansaire", també escrit en català, i per cloure la festivitat hi va haver una audició de sardanes davant de l'Ajuntament. Això sí, a l'aperitiu s'hi va servir "un vino español" als convidats.

D'aquella festa se'n van fer uns llibres commemoratius dels quals se'n van lliurar dos als padrins dels gegants, en Josep Sala i en Frederic Sanfeliu. El llibre consistia en el certificat original de l'acta de Ple del 4 d'octubre de 1952 per la qual el consistori acceptava la donació dels gegants; el programa oficial de la festa i un reportatge fotogràfic complet de tots els actes.

Avui, gràcies al senyor Ignasi Sala i Gallego, nét d'en Josep Sala i Pou, padrí del gegant Grau, que ens ha explicat aquestes anècdotes, podem recuperar aquesta part de la història de la nostra vila amb la donació que ha fet a l'Ajuntament de Salt del llibre commemoratiu de la Festa dels Gegants que es va lliurar al seu avi aquell 19 d'octubre de 1952 i que ha estat incorporat al patrimoni històric i gràfic de la població, on resta a disposició de tots els saltencs i saltenques i de totes aquelles persones interessades per la història de la nostra vila.